

Amateurkunst - de feiten

Monitor Amateurkunst in Nederland 2009

KUNSTFACTOR
SECTORINSTITUUT
AMATEURKUNST

Beeldende kunst

Zang

Instrumentale muziek

Dans

Theater

Schrijven

Nieuwe media

Voorwoord

Kunst ráákt mensen. Miljoenen Nederlanders houden zich wekelijks met kunst bezig. Actief deelnemen aan kunst geeft mensen plezier, scherpt de creatieve vermogens, geeft uiting aan emoties, geeft een kans op reflecteren op de omgeving en is een zinvolle besteding van de vrije tijd.

Amateurkunst - de feiten is gebaseerd op de Monitor Amateurkunst, een instrument dat Kunstfactor samen met bureau Veldkamp heeft ontwikkeld om de amateurkunst cijfermatig in kaart te brengen. Hiermee wil Kunstfactor de politiek, beleidsmakers en beslissers binnen verschillende overheden voorzien van goed onderbouwde feiten, waarop zij hun beleid kunnen baseren en besluiten kunnen nemen. *Amateurkunst - de feiten* brengt de ontwikkeling van de deelname aan kunst in beeld en helpt inzicht te krijgen op doelgroepenniveau. Het gaat om alle vormen van amateurkunst, of dat nu is in cursusverband, binnen een vereniging, op individuele basis of binnen informele groepen.

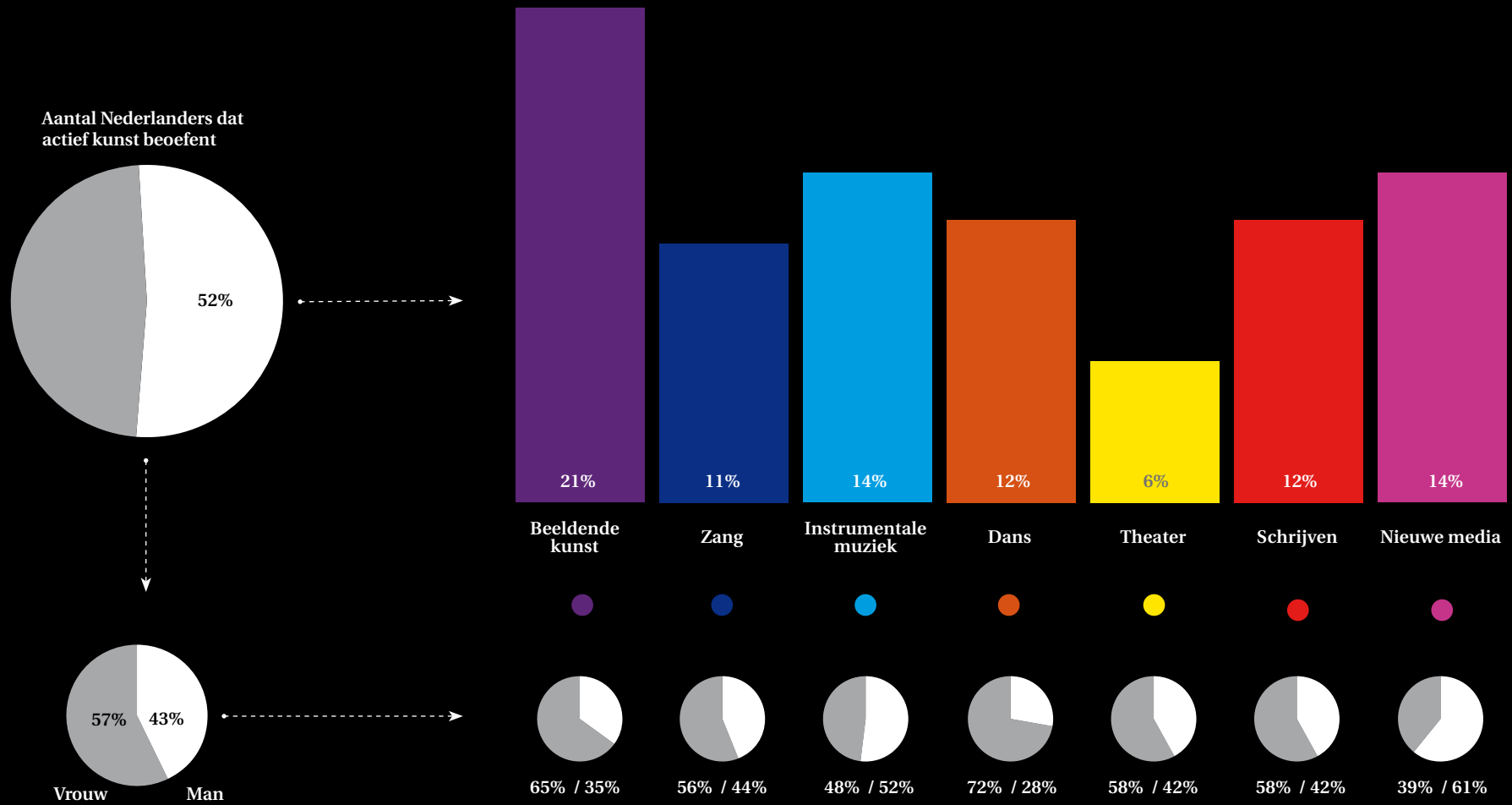
Grofweg één op de drie Nederlanders is wekelijks actief, in totaal is de helft van de Nederlanders op jaarbasis actief binnen de kunsten. Dankzij deze amateurkunstenaars hebben veel professionals werk binnen de sector, als docent, choreograaf, dirigent. Naast deze professionals, die inspiratiebron zijn, artistieke input leveren en leiding geven, zijn er meer dan een miljoen vrijwilligers actief binnen de sector. Zonder hun inspanning zou de sector niet kunnen bestaan.

De kwaliteit van amateurkunst, maar vooral het feit dat een groot deel van de bevolking zich met amateurkunst bezighoudt, rechtvaardigt warme belangstelling van beleidsmakers. Kunstfactor spant zich in om de sector voortdurend onder de aandacht te brengen van politiek, overheden en publieke opinie.

Achterin deze publicatie vindt u een factsheet met de belangrijkste cijfers uit de Monitor Amateurkunst. Eind 2010 maakt Kunstfactor een nieuwe versie van de factsheet, met daarin verwerkt de laatste ontwikkelingen uit de Monitor Amateurkunst om toe te voegen aan deze publicatie.

Tom de Rooij
directeur-bestuurder

Figuur 1 | Amateurkunstenaars in Nederland onderverdeeld in disciplines, verhouding vrouw/man

De Monitor Amateurkunst

Kunstfactor, het landelijk sectorinstituut voor amateurkunst, heeft samen met bureau Veldkamp een instrument ontwikkeld om de amateurkunst-sector cijfermatig in kaart te brengen: de Monitor Amateurkunst (MAK). Voor u liggen de resultaten van de eerste meting. De meting is bedoeld om trends en ontwikkelingen binnen de amateurkunst te meten en te volgen. De resultaten zijn tweeledig:

1. De meting biedt zicht op de aantallen amateurkunstenaars onder de Nederlandse bevolking van zes jaar en ouder. De meting maakt in een oogopslag zichtbaar hoeveel amateurkunstenaars Nederland telt, in welke kunstdisciplines zij bezig zijn en hoeveel vrijwilligers actief zijn in de amateurkunst.
2. De meting geeft een beeld van de sector aan de hand van profielen van amateurkunstenaars, waarin kenmerken als leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en regio zijn opgenomen.

Daar waar de profielen van amateurkunstenaars en de aantallen amateurkunstenaars samen gepresenteerd worden, staat dit expliciet genoemd bij de betreffende tabel. Vrijwel alle cijfers zijn gebaseerd op de metingen van bureau Veldkamp. Waar dat niet het geval is staat het expliciet vermeld.

Aantal amateurkunstenaars in Nederland

Nederland heeft ongeveer acht miljoen amateurkunstenaars van zes jaar en ouder, 52 procent van de Nederlandse bevolking doet aan actieve kunstbeoefening. Onder de amateurkunstenaars zijn ruim drie miljoen beeldend kunstenaars, ruim anderhalf miljoen zangers, ruim twee miljoen instrumentale muzikanten, ruim anderhalf miljoen dansers, bijna een miljoen theateramateurs, bijna twee miljoen amateurschrijvers en ruim twee miljoen beoefenaars van nieuwe media. Een amateurkunstenaar houdt zich gemiddeld met meer dan één discipline bezig, zodat de optelsom bij de disciplines hoger uitvalt dan het totaal aantal beoefenaars.

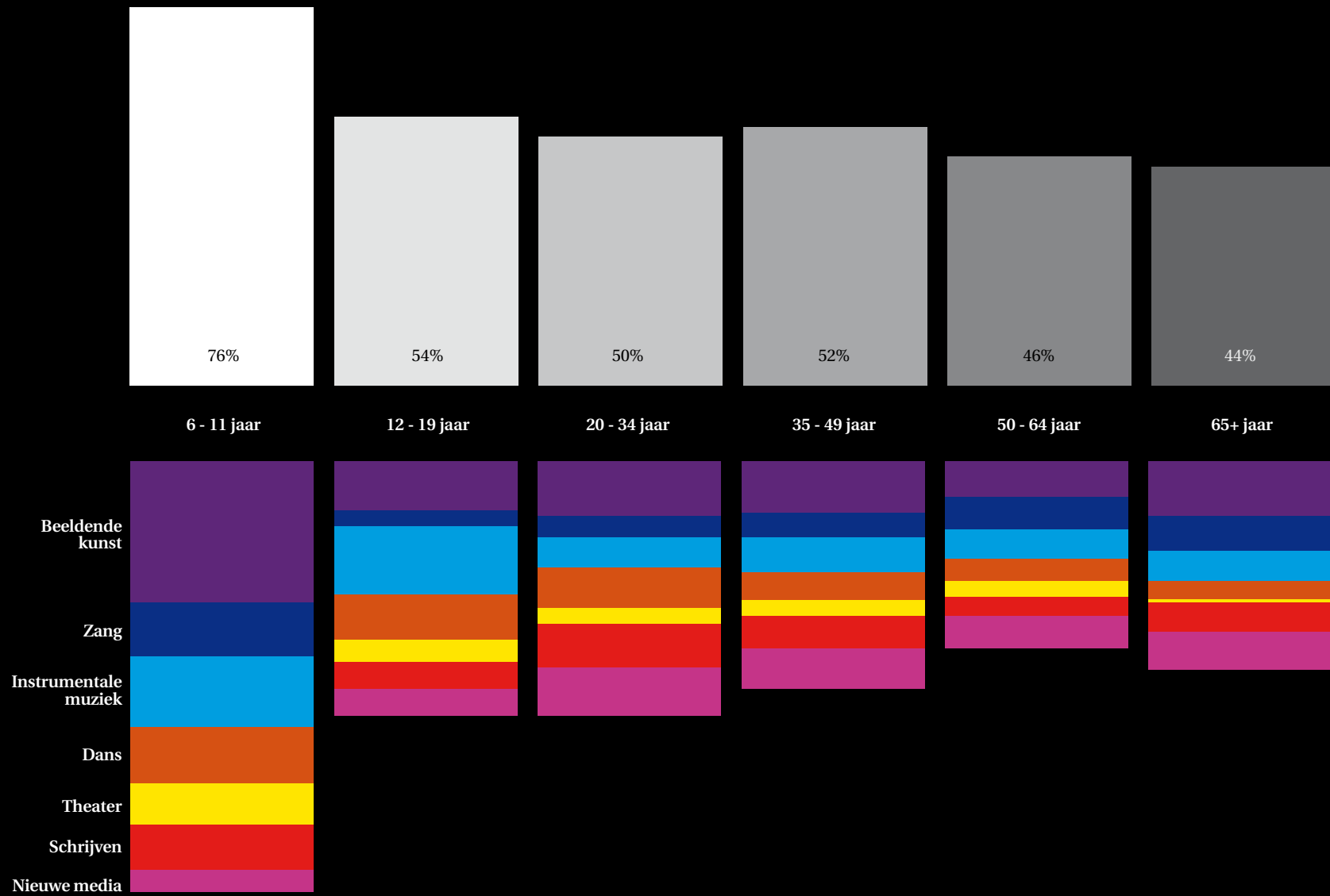
Tabel 1 | Amateurkunstenaars in Nederland

	Totaal actieve kunstbeoefening	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
Nederlanders - 6 jaar en ouder	52%	21 %	11%	14%	12%	6%	12%	14%
Absolute aantallen beoefenaars	8.000.000	3.150.000	1.650.000	2.100.000	1.800.000	900.000	1.800.000	2.100.000
Man	43%*	35%	44%	52%	28%	42%	42%	61%
Vrouw	57%	65%	56%	48%	72%	58%	58%	39%

*Deze percentages zijn gebaseerd op de acht miljoen actieve kunstbeoefenaars.

Meer vrouwen dan mannen doen aan actieve kunstbeoefening. Per discipline verschilt de sekseverhouding. Nieuwe media en dans zijn daarbij de opvallendste, 61 procent van de beoefenaars van nieuwe media en 28 procent van de dansers is man, 72 procent vrouw. Beeldende kunst heeft voor 65 procent vrouwelijke beoefenaars. Bij instrumentale muziek helt het percentage iets over naar mannen: 52 procent van de beoefenaars is man. Verder zijn er meer vrouwen dan mannen die zingen, theater spelen en schrijven.

• *Figuur 2 | Aandeel amateurkunstenaars per leeftijdscategorie*

• *Figuur 3 | Percentage amateurkunstenaars per discipline*

Leeftijd amateurkunstenaars

Het meest opvallend in tabel 2 is de categorie zes- tot elfjarigen. Het percentage 76 zou verklaard kunnen worden doordat kinderen in de basisschoolleeftijd sneller in school met kunst in aanraking komen. Dit heeft doorwerkingen in de buitenschoolse kunstactiviteiten van deze leeftijdsgroep.

Binnen elke leeftijdscategorie is geïnventariseerd in welke kunstdisciplines Nederlanders actief zijn. De inventarisatie maakt goed zichtbaar welke disciplines het meest gangbaar zijn bij de verschillende leeftijdscategorieën. Van alle zes- tot elfjarigen is bijvoorbeeld 52 procent bezig met beeldende kunst. Daarmee is tevens gezegd dat 48 procent van de zes- tot elfjarigen zich niet met die kunstvorm bezighoudt. Uit de inventarisatie blijkt dat theater en dans minder populair worden naarmate de amateurkunstenaar ouder wordt. Maar in alle andere disciplines zijn ouderen, en dan met name de 65+'ers, zeer actief.

De meeste amateurkunstenaars, ruim een kwart van alle acht miljoen amateurkunstenaars, zijn tussen de 35 en 50 jaar. Bijna een derde van alle amateurkunstenaars is 50+'er. Met de voortschrijdende vergrijzing zal dat aandeel in de komende jaren vrijwel zeker nog toenemen.

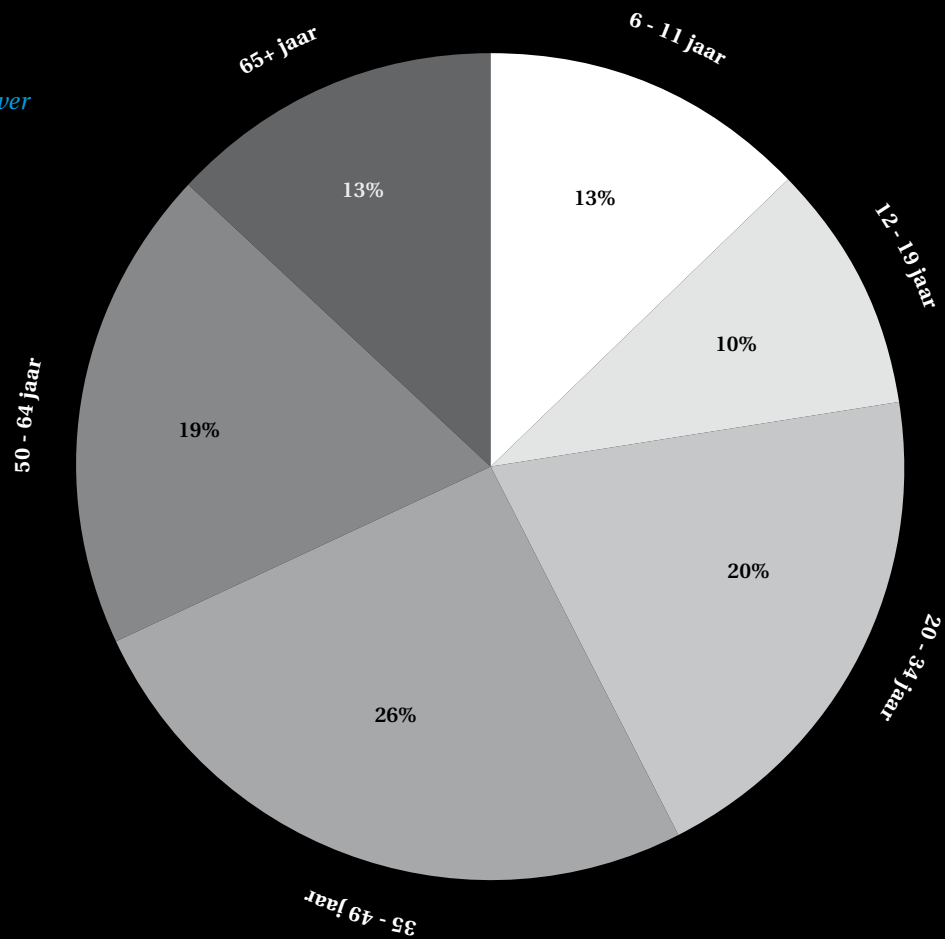
Tabel 2 | Aandeel amateurkunstenaars per leeftijdscategorie

Leeftijd	Percentage amateurkunstenaars
Totaal	52%
6 - 11 jaar	76%
12 - 19 jaar	54%
20 - 34 jaar	50%
35 - 49 jaar	52%
50 - 64 jaar	46%
65+ jaar	44%

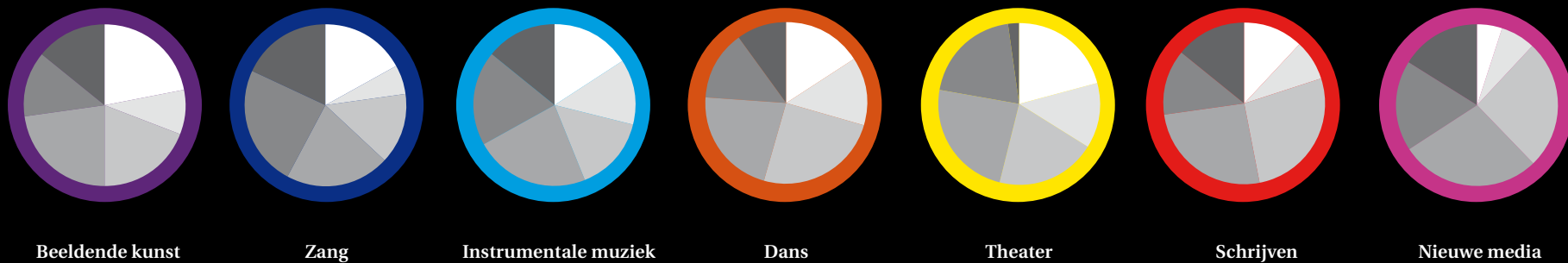
Tabel 3 | Percentage amateurkunstenaars per discipline

Leeftijden	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
6 - 11 jaar	52%	20%	26%	21%	15%	17%	8%
12 - 19 jaar	18%	6%	25%	17%	8%	10%	10%
20 - 34 jaar	20%	8%	11%	15%	6%	16%	18%
35 - 49 jaar	19%	9%	13%	10%	6%	12%	15%
50 - 64 jaar	13%	12%	11%	8%	6%	7%	12%
65+ jaar	20%	13%	11%	7%	1%	11%	14%

Figuur 4 | Verdeling van amateurkunstenaars over leeftijdsgroepen

Figuur 5 | Verdeling van amateurkunstenaars over leeftijdsgroepen, naar discipline

Leeftijd amateurkunstenaars

Binnen de leeftijdscategorieën onder amateurkunstenaars is geïnventariseerd in welke disciplines ze actief zijn. Ter illustratie: 22 procent van de beeldend kunstenaars is tussen zes en elf jaar. Binnen de discipline beeldende kunst vormen de 35- tot 49-jarigen en de zes- tot elfjarigen met respectievelijk 23 en 22 procent de twee grootste categorieën. Behalve aan beeldende kunst doen de zes- tot elfjarigen ook veel aan theater. Ruim een vijfde deel in deze discipline is jonger dan twaalf jaar.

Mensen tussen de twintig en vijftig jaar schrijven graag. Meer dan de helft van de amateurschrijvers komt uit deze leeftijdsgroep. Hetzelfde beeld is te zien bij nieuwe media, waar 54 procent van de beoefenaars tussen de twintig en vijftig jaar is.

Zingen is populair bij vijftigplussers; meer dan veertig procent van de zangers is boven de vijftig. Bij het stijgen van de leeftijd neemt het animo om aan theater te doen flink af. 65+'ers vormen slechts twee procent van de theater-amateurs.

De 20- tot 34-jarigen zien we voor ruim een kwart in de disciplines schrijven, nieuwe media en dans. De groep twaalf- tot negentienjarigen is het minst actief in vrijwel alle disciplines.

Tabel 4 | Verdeling van amateurkunstenaars over leeftijdsgroepen

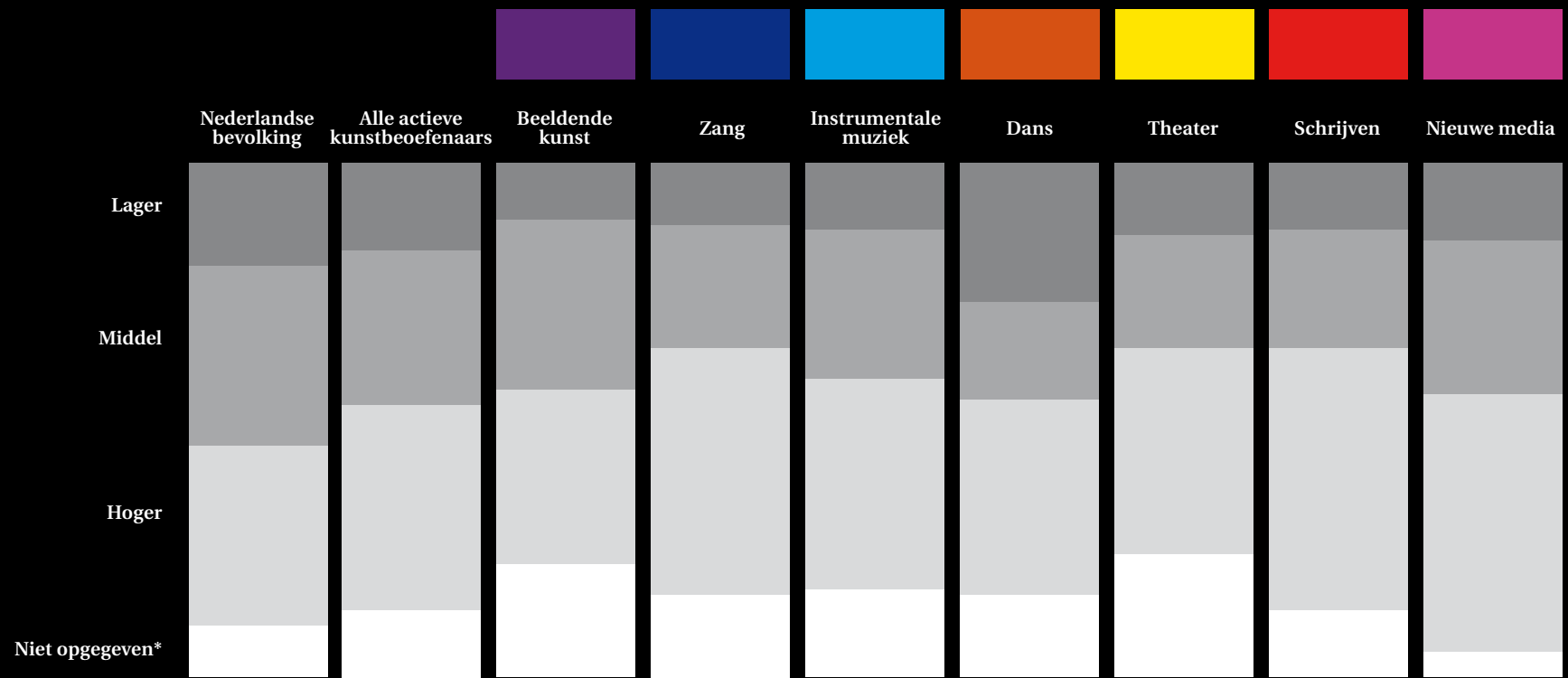
Leeftijdsgroep	Aandeel
6 - 11 jaar	13%
12 - 19 jaar	10%
20 - 34 jaar	20%
35 - 49 jaar	26%
50 - 64 jaar	19%
65+ jaar	13%

Tabel 5 | Verdeling van amateurkunstenaars over leeftijdsgroepen, naar discipline

Leeftijdsgroep	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
6 - 11 jaar	22%	17%	16%	16%	21%	12%	5%
12 - 19 jaar	9%	6%	13%	14%	13%	8%	7%
20 - 34 jaar	19%	14%	15%	25%	20%	27%	26%
35 - 49 jaar	23%	21%	23%	22%	24%	26%	28%
50 - 64 jaar	13%	24%	19%	14%	20%	13%	18%
65+ jaar	14%	18%	14%	10%	2%	14%	16%
Totaal	100%	100%	100%	100%*	100%	100%	100%

*Afgerond.

• *Figuur 6 | Hoogst genoten opleiding van amateurkunstenaars*

* Grotendeels 6 - 11 jaar

Opleidingsniveau amateurkunstenaars

Volgens het onderzoeksbureau Motivaction zijn amateurkunstenaars significant hoger opgeleid, significant vaker vrouw en hechten ze significant vaker aan waarden als 'maatschappijbewust', 'sociaal geëngageerd', 'expressief', 'bewust levend' en 'geëmancipeerd' dan de Nederlandse bevolking¹.

Dat meer vrouwen dan mannen aan amateurkunst doen is door de uitkomst van het MAK-onderzoek bevestigd.

Amateurkunstenaars hebben ook bij het MAK-onderzoek opgegeven wat hun hoogst genoten opleiding is. Van de acht miljoen amateurkunstenaars in Nederland is zeventien procent lager opgeleid, dertig procent middelbaar opgeleid en veertig procent hoger opgeleid. Veertien procent heeft geen opleiding opgegeven, mogelijk omdat ze nog in opleiding zijn.

Ook per discipline zijn de opleidingsniveaus uitgesplitst. Binnen de discipline beeldende kunst bijvoorbeeld is van elf procent van de amateurkunstenaars de hoogst genoten opleiding lager onderwijs, van 33 procent middelbaar onderwijs en van 34 procent hoger onderwijs. 22 procent van de beeldende kunstenaars heeft geen hoogst genoten opleiding opgegeven.

Bij elke discipline is het aandeel hoger opgeleiden groter dan dat van middelbaar opgeleiden en lager opgeleiden. Bij de disciplines schrijven, nieuwe media en zang is rond de helft van de beoefenaars hoger opgeleid. Verhoudingsgewijs veel lager opgeleiden dansen. Het aandeel lager opgeleiden is bij deze discipline hoger dan het aandeel middelbaar opgeleiden. Dit beeld treedt bij geen enkele andere kunstdiscipline op.

Ongeveer zeventig procent van de amateurkunstenaars is middel tot hoger opgeleid. Hoger opgeleiden vormen het grootste aandeel onder amateurkunstenaars. Dit bevestigt grotendeels het Motivaction-onderzoek naar amateurkunstenaars.

¹ Motivaction, Amateurkunst. Profielen op basis van Socioconsult, Amsterdam 2001, 10-14.

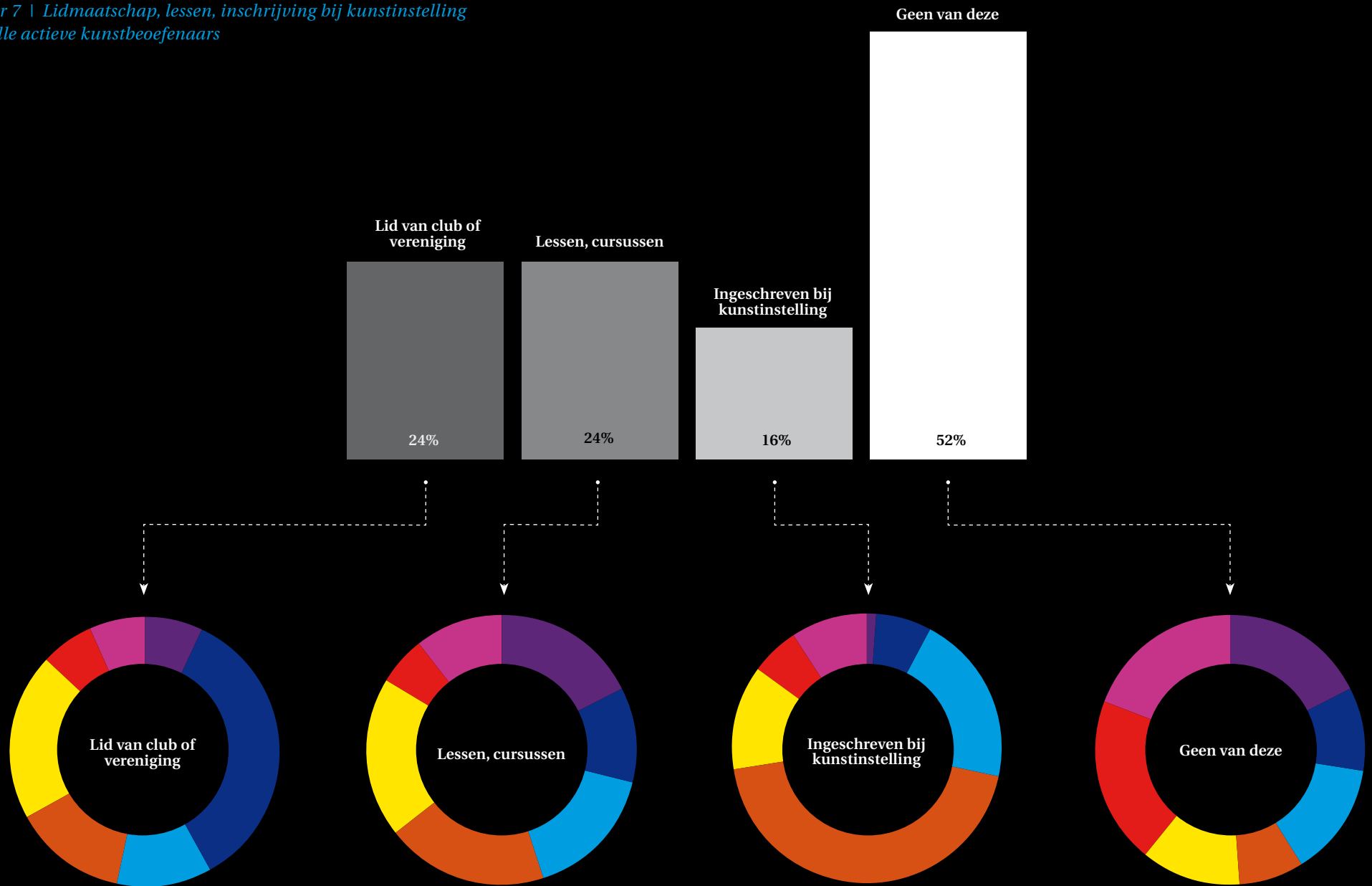
Tabel 6 | Hoogst genoten opleiding van amateurkunstenaars

Hoogst genoten opleiding	Nederlandse bevolking	Alle actieve kunstbeoefenaars	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
Lager	20%	17%	11%	12%	13%	27%	14%	13%	15%
Middel	35%	30%	33%	24%	29%	19%	22%	23%	30%
Hoger	35%	40%	34%	48%	41%	38%	40%	51%	50%
Niet opgegeven*	10%	14%	22%	17%	17%	16%	24%	13%	5%

Afrondingen kunnen leiden tot percentages die afwijken van 100%.

* Grotendeels 6 - 11 jaar.

• *Figuur 7 \ Lidmaatschap, lessen, inschrijving bij kunstinstelling van alle actieve kunstbeoefenaars*

Lidmaatschap, les en inschrijving

Amateurkunstenaars beoefenen hun kunstdiscipline op verschillende manieren: alleen of met anderen, met of zonder lessen, als lid van een club of een vereniging. Met de MAK-meting is geïnventariseerd hoeveel beoefenaars lid zijn van een club of een vereniging, hoeveel hebben deelgenomen aan lessen, cursussen, oefeningen en workshops onder leiding van een beroepskracht of ingeschreven staan bij een instelling voor de kunsten, een kunsthuis, muziekschool of iets dergelijks. In tabel 7 is te zien hoeveel amateurs lessen volgen of lid zijn. De onderdelen kunnen elkaar overlappen, mensen kunnen tegelijk lid zijn van een club, lessen volgen en ingeschreven staan bij een instelling voor de kunsten. Ter illustratie: meer dan zeventig procent van de mensen die aan beeldende kunst doen, zijn geen lid van een vereniging of club en hebben geen les. Hetzelfde geldt ongeveer voor de schrijvers en voor mensen die met nieuwe media bezig zijn: respectievelijk 80 en 77 procent van deze amateurkunstenaars is actief met hun kunst bezig, maar in hun eentje, buiten (formele) verbanden.

Andere disciplines vertonen een ander beeld. Bijna de helft van de zangers is actief in georganiseerd verband: 49 procent van hen is lid van een club of vereniging. De theateramateurs nemen de tweede plaats in clubdeelname in, hoewel bijna de helft in een ander verband speelt. Van de dansers is negentien procent lid van een club of vereniging.

De meeste amateurkunstenaars willen graag iets leren. Bijna een kwart van hen volgt lessen of cursussen en zestien procent is ingeschreven bij een instelling voor de kunsten. Schrijvers volgen het minst lessen en cursussen, slechts zeven procent van hen laat zich scholen. Disciplines waar lessen en cursussen volgen meer gangbaar is, zijn dans, theater en beeldende kunst; tussen een vijfde en een vierde van de beoefenaars in deze disciplines volgt lessen of cursussen.

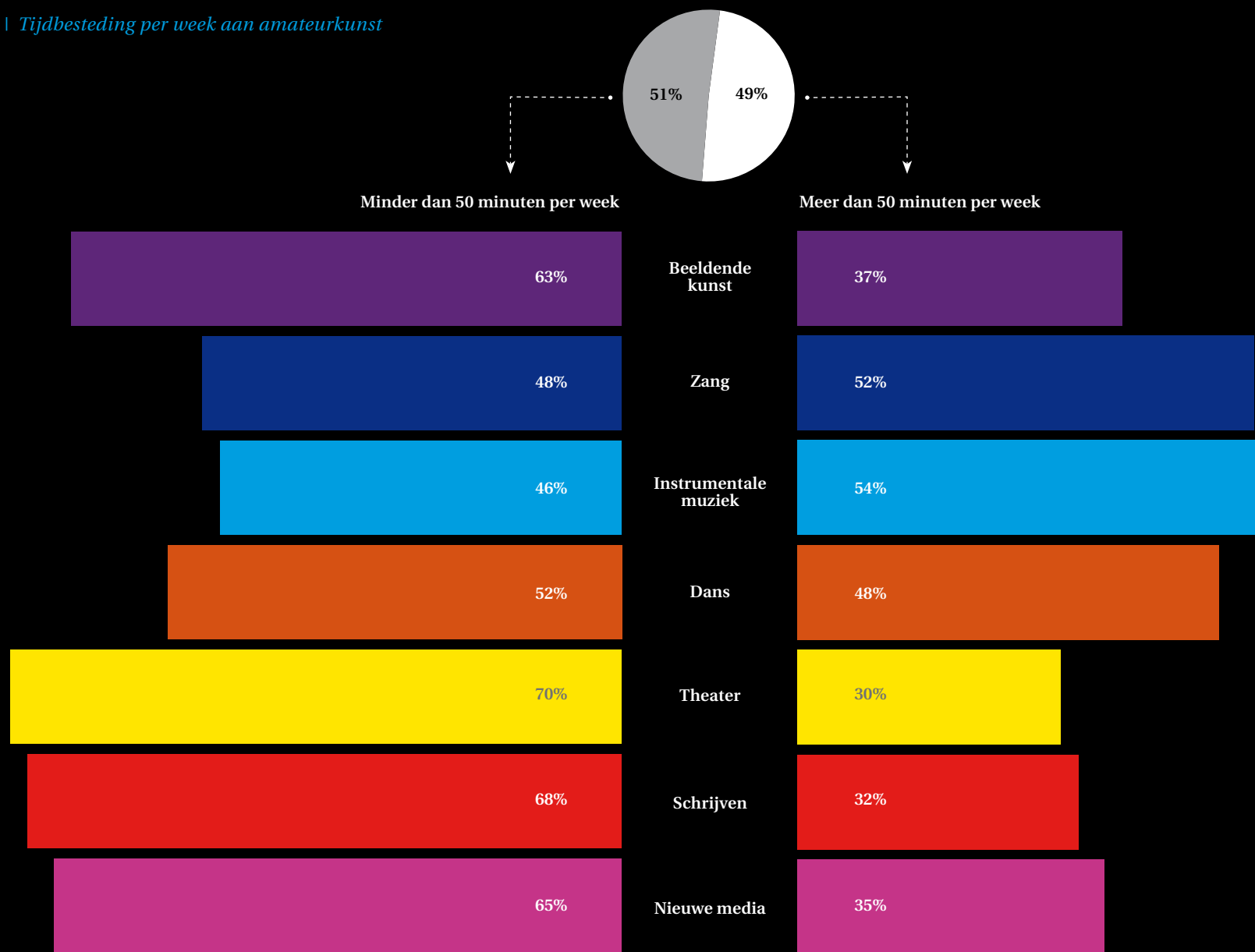
Er zijn opvallende verschillen tussen de disciplines als het gaat om ingeschreven staan bij een instelling voor de kunsten. Dansers steken boven alle disciplines uit; van hen is ruim een derde ingeschreven bij een instelling voor de kunsten.

Tabel 7 | Lidmaatschap, lessen, inschrijving bij kunstinstelling

	Alle actieve kunstbeoefenaars	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
Lid van club of vereniging	24%	10%	49%	16%	19%	28%	9%	9%
Lessen, cursussen	24%	22%	14%	20%	24%	24%	7%	13%
Ingeschreven bij instelling voor de kunsten	16%	1%	6%	18%	39%	11%	5%	8%
Geen van deze	52%	71%	40%	55%	32%	48%	80%	77%

Alle actieve kunstbeoefenaars

Figuur 8 | Tijdbesteding per week aan amateurkunst

Tijdbesteding in de amateurkunst

De MAK heeft uitgezocht hoeveel tijd de acht miljoen amateurkunstenaars aan hun kunstdiscipline besteden. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen degenen die er betrekkelijk weinig tijd aan besteden en zij die er meer aan doen. Net als in eerdere onderzoeken² is hierbij als grens vijftig minuten per week gehanteerd.

Ook in het onderzoek 395 minuten³, dat de tijdsbesteding van amateurpopmuzikanten beschrijft, is deze vijftigminutengrens gebruikt. Uit het onderzoek blijkt dat popmuzikanten vergeleken met andere amateurmuzikanten veel tijd in hun liefhebberij steken. Gemiddeld besteden amateurpopmuzikanten 395 minuten aan hun discipline. Dat is ongeveer 6,5 uur per week. Die 395 minuten besteden ze voor een deel aan activiteiten die aan de kunst gelieerd zijn, zoals organiseren van optredens. Voor het individueel oefenen en het repeteren met een band blijft respectievelijk 3 uur en 1,5 uur per week over⁴, ruim boven de vijftig minuten.

Van de acht miljoen amateurkunstenaars in Nederland besteedt de helft (49 procent) meer dan vijftig minuten per week aan actieve kunstbeoefening. Bij de afzonderlijke disciplines liggen de verhoudingen in tijdbesteding verschillend. Bij zang en bij dans is de verhouding ongeveer gelijk; er zitten ongeveer evenveel mensen boven als onder de grens van vijftig minuten per week. Bij theater en schrijven is een vrij grote groep (70 respectievelijk 68 procent) van de beoefenaars minder dan vijftig minuten per week met zijn liefhebberij bezig. Het is mogelijk dat in deze disciplines mensen gedurende een korte tijd intensief met hun activiteit bezig zijn en vervolgens een tijdlang niets doen. Het kan zijn dat ze daardoor over een langere periode niet gemiddeld vijftig minuten per week halen. Bij instrumentale muziek zijn procentueel de meeste beoefenaars gemiddeld meer dan vijftig minuten per week actief (54 procent).

² Nipo Amsterdam (Joep Wils) Amateurkunstbeoefening 1999, Utrecht 1999 en

Motivaction, Amateurkunstprofielen op basis van Socioconsult, Amsterdam 2001.

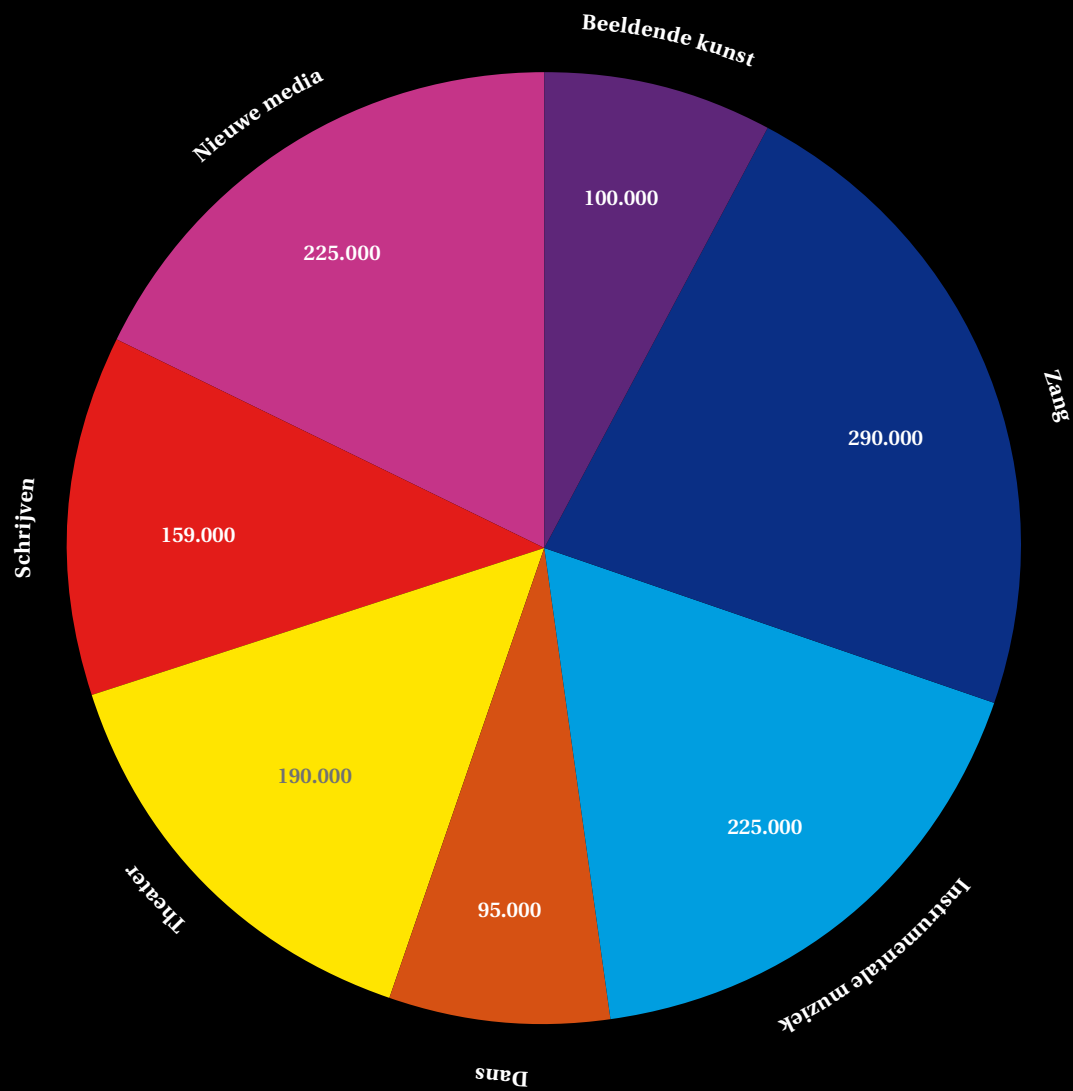
³ Remko van Bork, 395 minuten. Amateurpopmuziek in Nederland, Rotterdam 2008.

⁴ Idem, p.43.

Tabel 8 | Tijdbesteding per week aan amateurkunst

	Alle actieve kunstbeoefenaars	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
Minder dan 50 minuten per week	51%	63%	48%	46%	52%	70%	68%	65%
Meer dan 50 minuten per week	49%	37%	52%	54%	48%	30%	32%	35%

• *Figuur 9 | Aantal vrijwilligers in absolute getallen per kunstdiscipline*

Vrijwilligers in de amateurkunst

Een miljoen vrijwilligers in de amateurkunst draagt bij aan de uitoefening van amateurkunstdisciplines van acht miljoen mensen. In tabel 9 staat het aantal vrijwilligers van zestien jaar en ouder als percentage van alle Nederlanders van zestien jaar en ouder, ongeacht of ze aan amateurkunst doen. Van de Nederlandse bevolking vanaf zestien jaar is acht procent als vrijwilliger actief in de amateurkunst.

De discipline beeldende kunst telt de minste vrijwilligers per amateurkunstenaar. De verhouding is één vrijwilliger per 31 beeldend kunstenaar. Zang en theater hebben de meeste vrijwilligers: één vrijwilliger op vijf zangers, respectievelijk vijf theateramateurs.

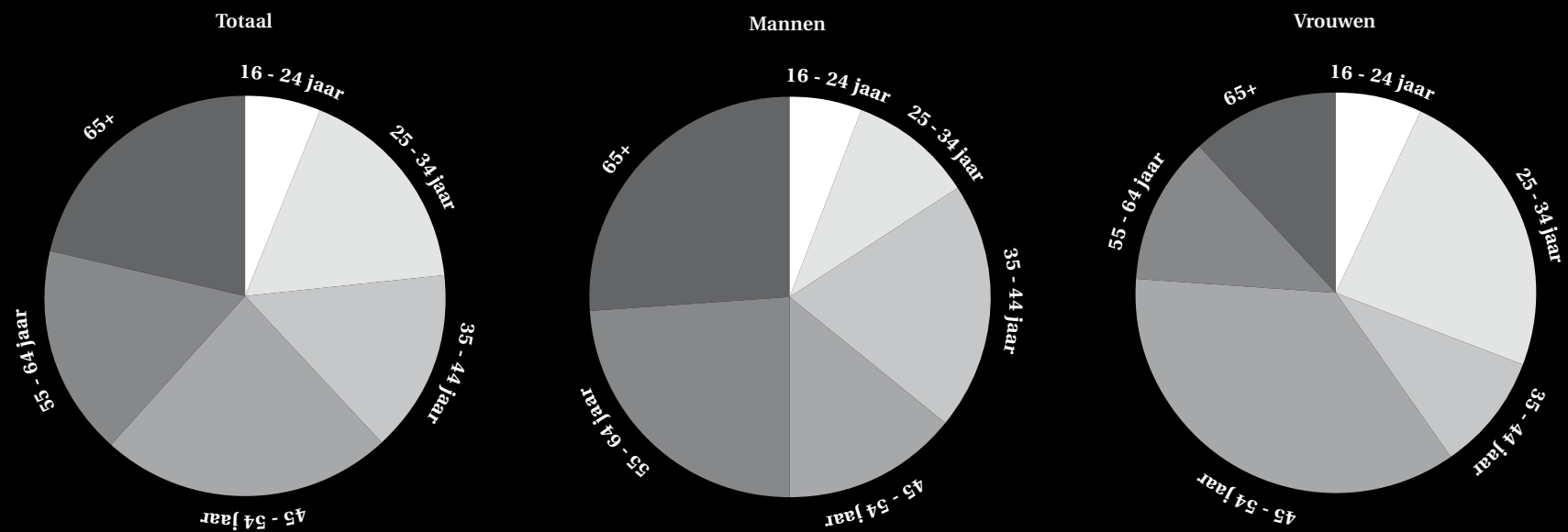
De verwachting was dat er minder vrijwilligers zouden zijn bij de individuele kunsten als schrijven, nieuwe media en beeldende kunst. Uit het onderzoek komt naar voren dat die verwachting niet in alle gevallen uitkomt. Bij schrijven en nieuwe media wijkt de verhouding tussen vrijwilligers en beoefenaars bijna niet af van het gemiddelde voor alle amateurkunstenaars.

Tabel 9 | Vrijwilligers voor ondersteuning amateurkunst

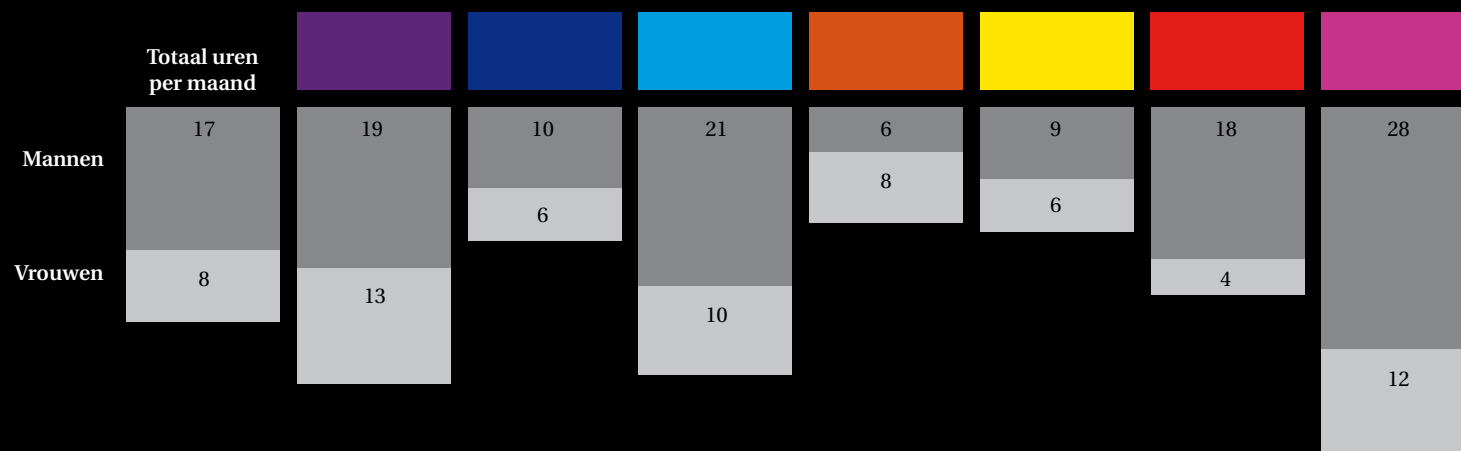
	Totaal	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
Percentage vrijwilligers van 16 jaar en ouder	8%	0,8%	2,2%	1,7%	0,7%	1,4%	1,2%	1,7%
Aantal vrijwilligers in absolute getallen	1.000.000	100.000	290.000	225.000	95.000	190.000	159.000	225.000
Aantal vrijwilligers per beoefenaars	1:8	1:31	1:5	1:9	1:18	1:5	1:11	1:9

Vanwege de omvang zijn hier de decimalen niet afgerond tot hele percentages.

• *Figuur 10 | Aandeel vrijwilligers binnen leeftijdsgroepen*

• *Figuur 11 | Tijdbesteding van vrijwilligers in uren per maand*

Vrijwilligers in de amateurkunst

Vooral 45+'ers voeren vrijwilligerswerk uit binnen de amateurkunst. Opvallend is dat jonge mensen vanaf hun zestiende in stijgende mate aan vrijwilligerswerk doen, maar tussen hun 35ste en 44ste stopt een deel van de vrouwen ermee. Dat lijkt helemaal in lijn te zijn met de theorie dat die leeftijdscategorie het drukst is met de verdeling van werk- en zorgtaken, vrouwen meer dan mannen. Dat meer mannen na hun 55ste in het vrijwilligerswerk terechtkomen, kan het resultaat zijn van een omgekeerde ontwikkeling: mannen stoppen vanaf hun 55ste met betaald werk en zetten hun ervaringen en vaardigheden in het onbetaalde (bestuurs)werk in. Er komen

nauwelijks vrijwilligers van buiten de amateurkunstsector, althans niet in die mate als bij bijvoorbeeld vrijwilligerswerk in zorg en welzijn.

Vrijwilligers in de amateurkunst besteden ongeveer twaalf uur per maand aan hun vrijwilligerswerk. Dit varieert per discipline van vier uur tot bijna 28 uur per maand. Er zijn verschillen tussen mannen en vrouwen in tijdbesteding: gemiddeld besteden mannen twee keer zoveel tijd aan vrijwilligerswerk als vrouwen. In de disciplines nieuwe media en instrumentale muziek besteden mannen de meeste uren aan vrijwilligerswerk.

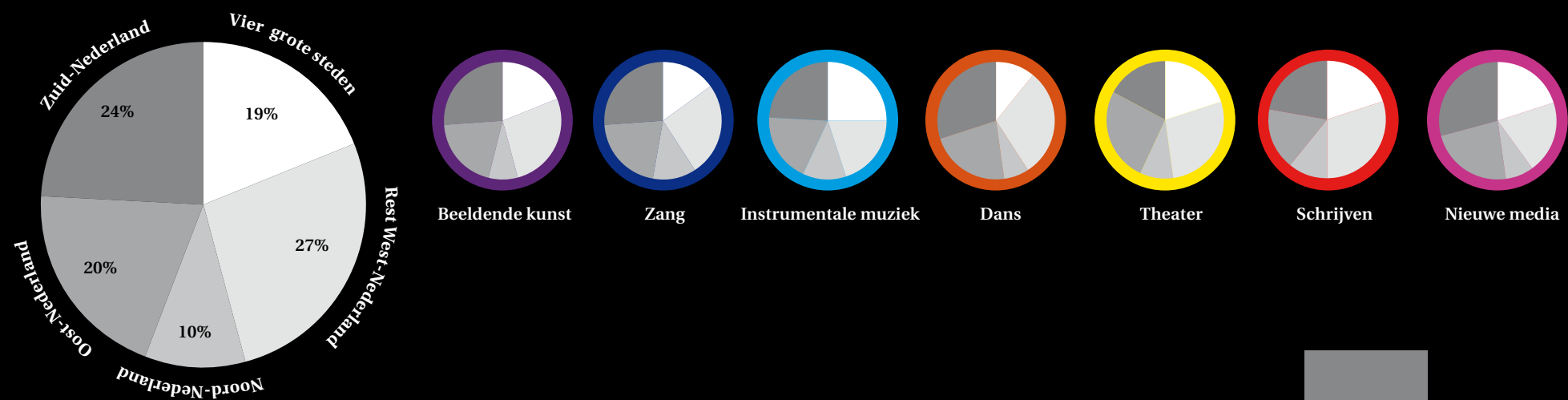
Tabel 10 | Aandeel vrijwilligers binnen leeftijdsgroepen

	Totaal	16 - 24 jaar	25 - 34 jaar	35 - 44 jaar	45 - 54 jaar	55 - 64 jaar	65+
Totaal	8%	3%	8%	7%	11%	8%	10%
Mannen	9%	3%	5%	10%	7%	12%	13%
Vrouwen	7%	3%	10%	4%	15%	5%	5%

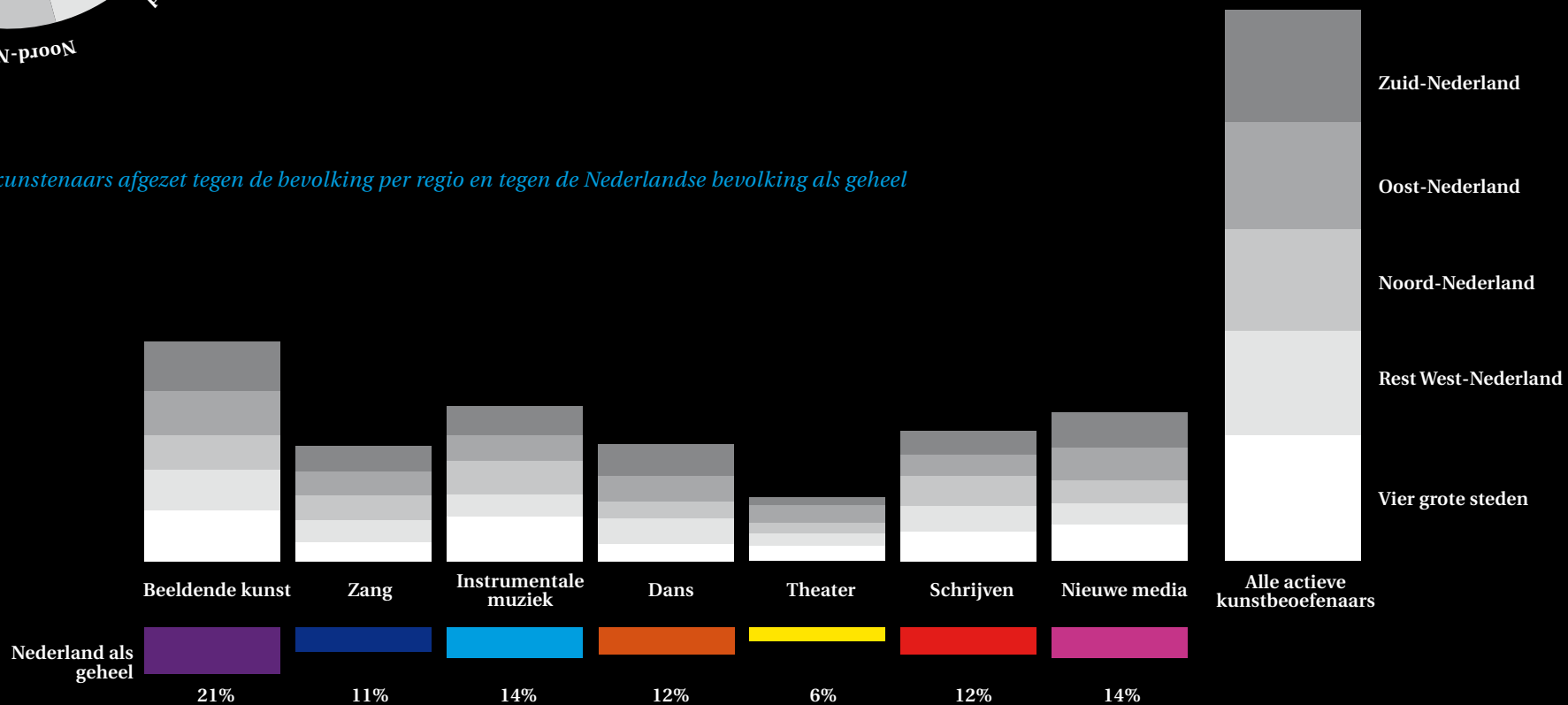
Tabel 11 | Tijdbesteding van vrijwilligers in uren per maand

	Totaal uren per maand	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
Mannen	17	19	10	21	6	9	18	28
Vrouwen	8	13	6	10	8	6	4	12

• *Figuur 12 | Geografische spreiding amateurkunstenaars*

• *Figuur 13 | Amateurkunstenaars afgezet tegen de bevolking per regio en tegen de Nederlandse bevolking als geheel*

Geografische spreiding

Tabel 12 | Geografische spreiding amateurkunstenaars

	Alle actieve kunstbeoefenaars	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
Vier grote steden	19%	19%	15%	25%	11%	20%	20%	20%
Rest West-Nederland	27%	27%	26%	20%	30%	28%	30%	20%
Noord-Nederland	10%	8%	12%	12%	7%	9%	11%	8%
Oost-Nederland	20%	20%	21%	19%	22%	26%	17%	23%
Zuid-Nederland	24%	26%	26%	24%	30%	17%	22%	29%

Tabel 13 | Amateurkunstenaars afgezet tegen de bevolking per regio

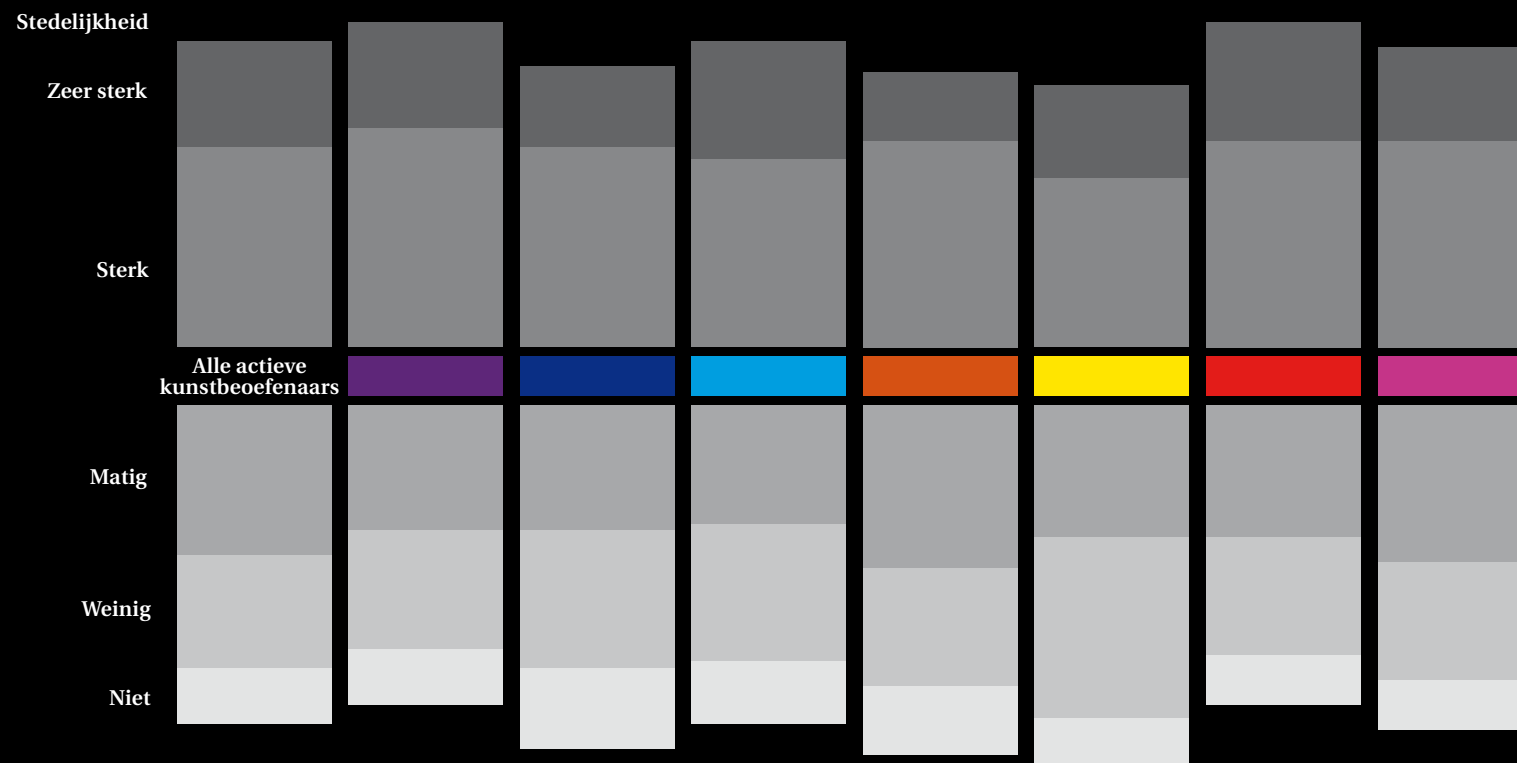
	Alle actieve kunstbeoefenaars	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
Vier grote steden	59%	24%	9%	21%	8%	7%	14%	17%
Rest West-Nederland	49%	19%	10%	10%	12%	6%	12%	10%
Noord-Nederland	48%	16%	12%	16%	8%	5%	14%	11%
Oost-Nederland	50%	21%	11%	12%	12%	8%	10%	15%
Zuid-Nederland	53%	23%	12%	14%	15%	4%	11%	17%
Absoluut	8.000.000	3.150.000	1.650.000	2.100.000	1.800.000	900.000	1.800.000	2.100.000
Nederland als geheel	52%	21%	11%	14%	12%	6%	12%	14%

Bij alle disciplines zitten de beoefenaars overwegend in het westen, inclusief de grote steden. Ook in het zuiden zitten veel beoefenaars, grofweg een kwart van hen. Het noorden kent stelselmatig de minste beoefenaars. Deze verdeling over het westen enerzijds en het noorden anderzijds hangt nauw samen met de verdeling van de bevolking over deze regio's. Tabel 13 maakt daarom zichtbaar hoe hoog het percentage beoefenaars in de diverse regio's is, gerelateerd aan het inwonertal. Dat er in een dichtbevolkt gebied meer beoefenaars zijn is niet zo verwonderlijk, maar deze tabel maakt duidelijk of er relatief gezien ook veel beoefenaars zijn. Hier is goed te zien dat het verschil tussen het noorden en het westen minimaal is. In beide gebieden zijn ten opzichte van het inwoneraantal evenveel beoefenaars.

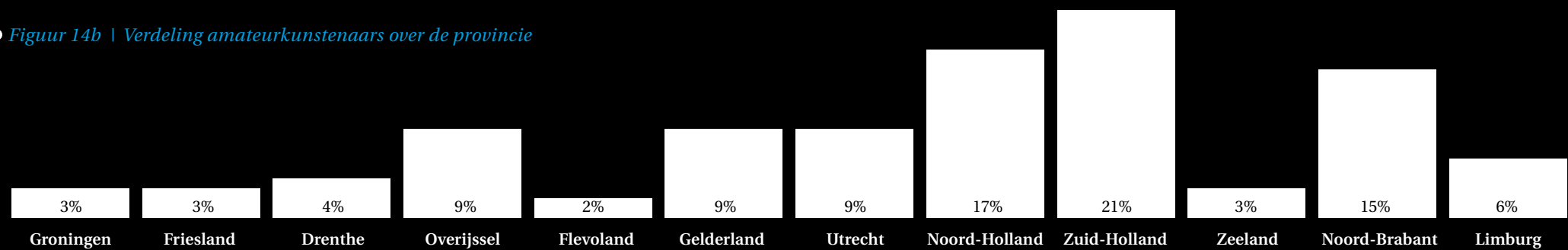
Hoewel er in tabel 12 een zeker patroon zit in de verdeling van de verschillende disciplines over het land, zijn er tussen disciplines ook wel verschillen.

Zo is dans in het zuiden verhoudingsgewijs veel beoefend, terwijl theater een lage graad van beoefening kent. Opmerkelijk is ook dat de grote steden hoog scoren als het gaat om instrumentale muziek, terwijl ze een laag percentage zangers kennen. Het zingen lijkt vooral goed te gedijen buiten de grote steden. In tabel 13 zijn sommige van deze tendensen duidelijk terug te vinden. Zo is goed te zien dat zingen en het maken van instrumentale muziek in het westen elkaar aanvullen: waar het zingen vooral buiten de vier grote steden wordt beoefend, maken beoefenaars in het bijzonder in de vier grote steden instrumentaal muziek. Instrumentale muziek, schrijven en nieuwe media kennen in het noorden meer beoefenaars dan in het westen, als je de beoefenaars afzet tegen het inwonertal. Ten opzichte van het percentage beoefenaars in Nederland als geheel zijn er in de vier grote steden weinig zangers en dansers (tabel 12).

• *Figuur 14a | Spreiding van amateurkunstenaars over stad en platteland*

• *Figuur 14b | Verdeling amateurkunstenaars over de provincie*

Geografische spreiding

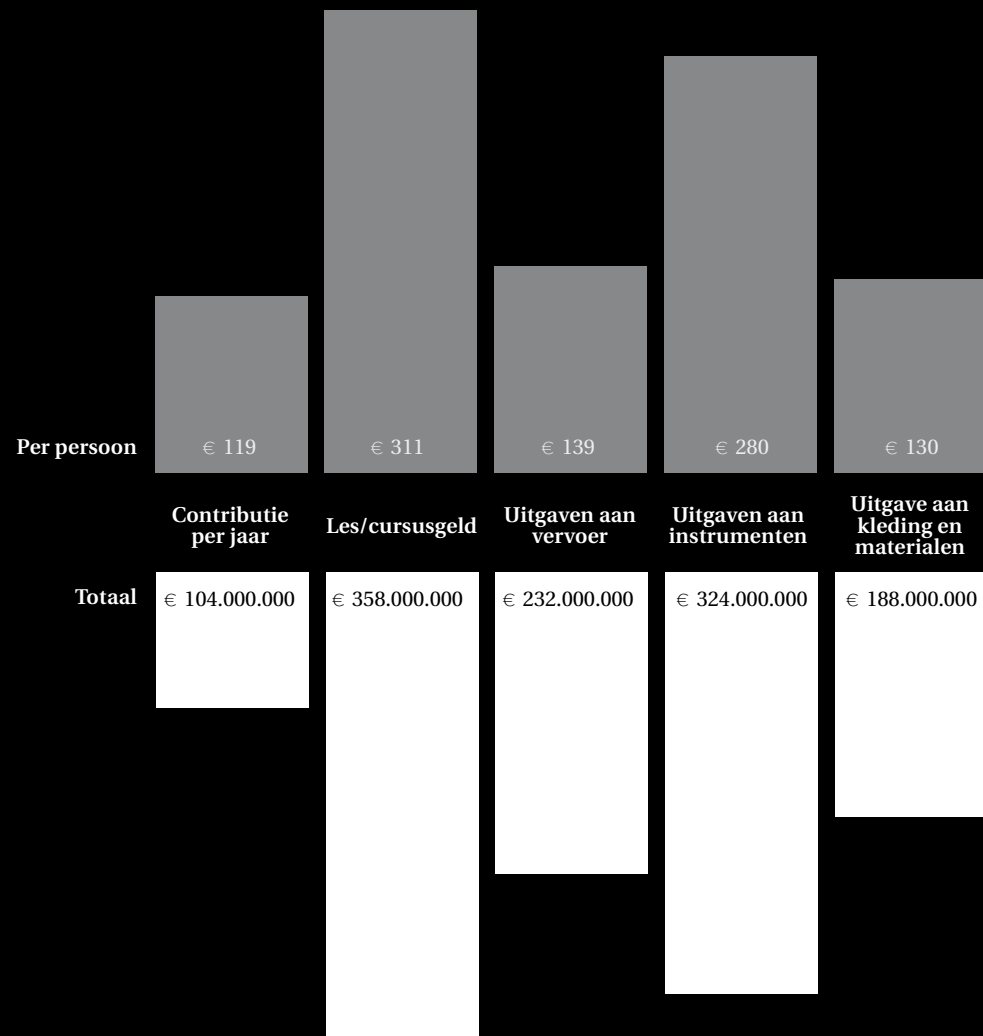
Tabel 14 | Spreiding van amateurkunstenaars over stad en platteland

Stedelijkheid	Alle actieve kunstbeoefenaars	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
Zeer sterk	17%	17%	13%	19%	11%	15%	19%	15%
Sterk	32%	35%	32%	30%	33%	27%	33%	33%
Subtotaal	49%	52%	45%	49%	44%	42%	52%	48%
Matig	24%	20%	20%	19%	26%	21%	21%	25%
Weinig	18%	19%	22%	22%	19%	29%	19%	19%
Niet	9%	9%	13%	10%	11%	8%	8%	8%
Subtotaal	51%	48%	55%	51%	56%	58%	48%	52%

Opvallend is dat er in zeer sterk verstedelijkt gebied ongeveer evenveel aan kunstbeoefening wordt gedaan als in weinig verstedelijkt gebied. Tabel 14 laat dat zien. Beeldende kunst en schrijven zijn als disciplines het sterkst vertegenwoordigd in de stedelijke gebieden. In de minder stedelijke gebieden zijn theater en muziek, zowel vocaal als instrumentaal het meest beoefend. Het lijkt aannemelijk dat de podiumkunsten, die appelleren aan samenwerking en met elkaar iets doen beter gedijen op het platteland en dat met name de meer individueel beoefende disciplines beter aansluiten bij de individualistischer of solistische levende stadsbewoner.

Zoals figuur 14b laat zien herbergen de drie noordelijke provincies, Flevoland en Zeeland, met relatief weinig bewoners, ook relatief weinig amateurkunstenaars. In de beide Hollanden en Brabant samen zit meer dan de helft van alle Nederlandse amateurkunstenaars.

• *Figuur 15 | Gemiddelde uitgaven amateurkunstenaars*

Uitgaven voor kunstbeoefening

Amateurkunstenaars geven het meeste uit aan lessen en cursussen. Samen geven amateurkunstenaars per jaar € 358 miljoen uit aan les- of cursusgeld.⁵ Een groot deel van de amateurkunstenaars heeft geen uitgaven aan lessen of cursussen. Zoals eerder aangegeven is immers maar zestien procent van de amateurs bij een instelling voor de kunsten ingeschreven en volgt 24 procent les.

Van de meer structurele uitgaven aan amateurkunst is die aan contributie het laagst, € 119 op jaarbasis. De totale uitgaven aan contributie door amateurkunstenaars bedraagt € 104 miljoen. Aan vervoer geven amateurkunstenaars jaarlijks € 232 miljoen uit, aan instrumenten (inclusief apparatuur) € 324 miljoen en aan kleding en materialen € 188 miljoen.⁵

⁵ Noordman, Th.B.J. en G. van Dijk, Actieve kunstbeoefening en geld, Adviesbureau Cultuurtoerisme in opdracht van Kunstfactor en Kunstconnectie, oktober 2009.

Tabel 15 | Gemiddelde uitgaven amateurkunstenaars

	Per persoon	Totaal
Contributie per jaar	€ 119,-	€ 104.000.000
Les/cursusgeld	€ 311,-	€ 358.000.000
Uitgaven aan vervoer	€ 139,-	€ 232.000.000
Uitgaven aan instrumenten	€ 280,-	€ 324.000.000
Uitgave aan kleding en materialen	€ 130,-	€ 188.000.000

Factsheet | Amateurkunst in Nederland 2009

Tabel A | Aandeel amateurkunstenaars in de Nederlandse bevolking (bijvoorbeeld: van de 65+'ers in Nederland doet 20 procent aan beeldende kunst)

Kenmerk	Totaal kunstbeoefenaars	Beeldende kunst	Zang	Instrumentale muziek	Dans	Theater	Schrijven	Nieuwe media
Nederlanders - 6 jaar en ouder	52%	21%	11%	14%	12%	6%	12%	14%
Absoluut	8.000.000	3.150.000	1.650.000	2.100.000	1.800.000	900.000	1.800.000	2.100.000
6 - 11 jaar	76%	52%	20%	26%	21%	15%	17%	8%
12 - 19 jaar	54%	18%	6%	25%	17%	8%	10%	10%
20 - 34 jaar	50%	20%	8%	11%	15%	6%	16%	18%
35 - 49 jaar	52%	19%	9%	13%	10%	6%	12%	15%
50 - 64 jaar	46%	13%	12%	11%	8%	6%	7%	12%
65+ jaar	44%	20%	13%	11%	7%	1%	11%	14%
Vrijwilligers 16 jaar en ouder	8%	0,8%	2,2%	1,7%	0,7%	1,4%	1,2%	1,7%
Absoluut	1.000.000	100.000	290.000	225.000	95.000	190.000	159.000	225.000

Tabel B | Profiel amateurkunstenaars - per kenmerk is vermeld hoe de verdeling over alle amateurkunstenaars is (bijvoorbeeld: 26 procent van alle amateurkunstenaars zit in de leeftijdsgroep van 35 t/m 49 jaar)

Man	Vrouw	Opleidingsniveau		Lidmaatschap, lessen en inschrijvingen		Tijdbesteding	
3.440.000	4.560.000	Lager opgeleid	17%	Ingeschreven bij kunstinstelling	16%	< 50 minuten per week	51%
43%	57%	Middelbaar	30%	Lessen, cursussen gevolgd	24%	> 50 minuten per week	49%
		Hoger	40%	Lid van club of vereniging	24%		
Leeftijdsopbouw		Niet opgegeven	14%				
6 - 11 jaar	13%			Gemiddelde uitgave per beoefenaar *		Regiospreiding	
12 - 19 jaar	10%			Contributie per jaar	€ 119,-	4 grote steden	19%
20 - 34 jaar	20%			Les/cursusgeld	€ 311,-	Rest West	27%
35 - 49 jaar	26%			Uitgaven aan vervoer	€ 139,-	Noord	10%
50 - 64 jaar	19%			Uitgaven aan instrumenten	€ 280,-	Oost	20%
65+ jaar	13%			Uitgaven aan kleding en materialen	€ 130,-	Zuid	24%

* Gemiddelde uitgaven van beoefenaars die meer dan € 0 per jaar uitgeven

Colofon

Verantwoording

Tenzij anders vermeld zijn de gegevens afkomstig uit Trendmonitor-plus onderzoek amateurlkunst en vrijwilligerswerk (Amsterdam, juli 2009, Bureau Veldkamp, Joep Wils).

Bewerking van onderzoeksuitkomsten door Amalia Deekman en Hans Heimans, Kunstfactor, najaar 2009.

Redactie

RozaTekst, Rotterdam

Ontwerp

Taluut, Utrecht

Druk

Thieme MediaCenter, Zwolle

KUNSTFACTOR
SECTORINSTITUUT
AMATEURKUNST

Kromme Nieuwegracht 66

Postbus 452

3500 AL Utrecht

T + 31 (0)30 711 5100

www.kunstfactor.nl

Kunstfactor is het landelijk sectorinstituut amateurlkunst. Als sectorinstituut zijn wij gesprekspartner voor overheden, beleidsmakers en opinievormers en stimuleren we het debat over de amateurlkunst. We adviseren, informeren, onderzoeken, initiëren en inspireren. We leggen verbindingen binnen en buiten de sector amateurlkunst, nationaal en internationaal.

© Kunstfactor, Utrecht april 2010

Citeren uit deze publicatie is toegestaan met bronvermelding.

